

ภาคผนวก ก

การพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วย

ส่วนที่ 1 คำชี้แจงสำหรับผู้ป่วยและการพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยในการเข้าร่วมงานวิจัย

สวัสดิ์ตะ ดิฉันทนางสาวอมรพันธุ์ ธาณิรัตน์ เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการพยาบาล ผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังศึกษาเรื่องความปวดและการจัดการความปวดในผู้ป่วยที่มีความปวดเรื้อรังจากความผิดปกติในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่ไม่ใช่มะเร็ง โดยศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านความปวดเรื้อรัง ประสบการณ์ความปวดและรูปแบบการจัดการความปวดในผู้ป่วยที่มีความปวดเรื้อรังจากความผิดปกติในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่ไม่ใช่มะเร็ง ประโยชน์ ที่ได้จากการศึกษาจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความปวดเรื้อรัง จากความผิดปกติในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่ไม่ใช่มะเร็ง เป็นแนวทางที่ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นภาพรวมของการจัดการความปวดเรื้อรังในผู้ป่วยกลุ่มนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบ การดูแลตนเองในผู้ป่วยที่มีความปวดเรื้อรังจากความผิดปกติในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่ไม่ใช่มะเร็ง ให้เหมาะสมกับความต้องการ และมีประสิทธิภาพ ดิฉันทขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความปวดเรื้อรังในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่เกิดขึ้นภายใน 1 สัปดาห์ และความปวดแต่ละครั้งมีความถี่มากน้อยแค่ไหน และมีความรุนแรงในระดับใด นอกจากนี้ยังให้ท่านประเมินว่าความปวดมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่านอย่างไร หลังจากนั้น จะสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสบการณ์ในการจัดการความปวดเรื้อรังในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ ที่ท่านปฏิบัติเพื่อจัดการหรือบรรเทาอาการปวดที่เกิดขึ้น ซึ่งดิฉันทจะขออนุญาตบันทึกคำบอกเล่าด้วยการจดบันทึกหรือบันทึกเทป โดยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

ในการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ผู้เข้าร่วมวิจัยจะไม่เกิดอันตรายใดๆ จากการศึกษานี้ จะช่วยทำให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ป่วยที่มีความปวดเรื้อรังจากความผิดปกติในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่ไม่ใช่มะเร็ง และท่านสามารถออกจากวิจัยนี้ได้โดยไม่ต้องบอก เหตุผลแก่ผู้วิจัย และไม่มีผลต่อการดูแลรักษาพยาบาลที่ท่านได้รับจากสถานแห่งนี้แต่อย่างใด หากท่านยินดีเข้าร่วมการศึกษานี้ โปรดลงชื่อในส่วนที่สองของบันทึกฉบับนี้ด้วย ขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....

(นางสาวอมรพันธุ์ ธาณิรัตน์)

นักวิจัย

ส่วนที่ 2 คำยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า.....ได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวิธีการและผลที่จะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้แล้ว มีความยินดีและพอใจที่จะเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าสามารถที่จะออกจากการวิจัยได้ หากมีเหตุขัดข้องโดยโดยไม่ต้องให้เหตุผล แม้ว่าข้าพเจ้าได้เซ็นยินยอมเข้าร่วมวิจัยแล้ว

ลงนาม.....

( )

ผู้เข้าร่วมวิจัย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

วันที่...../...../25.....

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ป่วยที่มีความปวดเรื้อรังจากความผิดปกติในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่ไม่ใช่มะเร็ง

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถามนี้ต้องการทราบข้อมูลพื้นฐานทั่วไป และข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของท่าน

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง และ/หรือขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริง โดยแต่ละข้อให้ท่านเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว และโปรดตอบคำถามทุกข้อ

1. อายุ..... ปี
2. เพศ ชาย หญิง
3. สถานภาพสมรส โสด คู่
 ม่าย หย่าร้าง/แยกกันอยู่
4. ศาสนา พุทธ อิสลาม
 คริสต์ อื่นๆ (ระบุ).....
5. ระดับการศึกษาสูงสุด ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 ประกาศนียบัตร/อาชีวศึกษา/อนุปริญญา
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญา ไม่ได้เรียน
6. อาชีพใน เกษตรกรรม ค้าขาย
 รับจ้าง รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 เจ้าของกิจการ ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 อื่นๆ (ระบุ).....
7. น้ำหนัก .....กิโลกรัม
8. ส่วนสูง .....เมตร
10. ค่าดัชนีมวลกาย (BMI) .....กิโลกรัม/(เมตร)²
9. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในปัจจุบัน
 ไม่มีรายได้

มีรายได้ (ระบุ) .....บาท/เดือน

8. ความเพียงพอของรายได้

พอใช้   พอใช้และเหลือเก็บ

ไม่พอใช้   มีหนี้สิน

9. วิธีการจ่ายค่ารักษาพยาบาล

เบิกค่ารักษาพยาบาล   จ่ายค่ารักษาพยาบาลเองทั้งหมด   บัตร 30

บาท

มีประกันชีวิต/อุบัติเหตุ   มีประกันสังคม   อื่น

(ระบุ)...

10. ลักษณะครอบครัว   อยู่คนเดียว   อยู่กับบุตรหลาน

อยู่กับคู่สมรส   อยู่กับญาติ

อื่นๆ (ระบุ).....

11. บทบาทในครอบครัว   หัวหน้าครอบครัว   สมาชิกในครอบครัว

บุคคลในครอบครัวที่คอยช่วยเหลือดูแล

มี (เป็นอะไรกับท่าน) ระบุ.....

ไม่มี

12. การวินิจฉัยโรคในปัจจุบัน.....

13. การรักษาที่ได้รับในปัจจุบัน.....

.....

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความปวดมาตรฐาน

แบบสอบถามนี้เป็นแบบประเมินความปวดและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความปวดที่มีต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของ โปรดตอบคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. คนเราทุกคนล้วนมีประสบการณ์ความปวด ซึ่งเกิดขึ้นในแต่ละช่วงชีวิตของคนเรา จนเป็นเรื่องปกติธรรมดา เช่น ปวดฟัน ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดสะเอว ข้อเท้าแพลง เป็นต้น ในวันนี้ท่านมีความปวดอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากความปวดดังกล่าวข้างต้นหรือไม่

มี ไม่มี

2. ในแผนภาพข้างล่างนี้ กรุณาระบายแสดงตำแหน่งที่ท่านรู้สึกปวด ทุก ๆ ตำแหน่ง และโปรดใส่สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ในการอธิบายลักษณะปวดลงในภาพบริเวณที่ท่านรู้สึกปวด

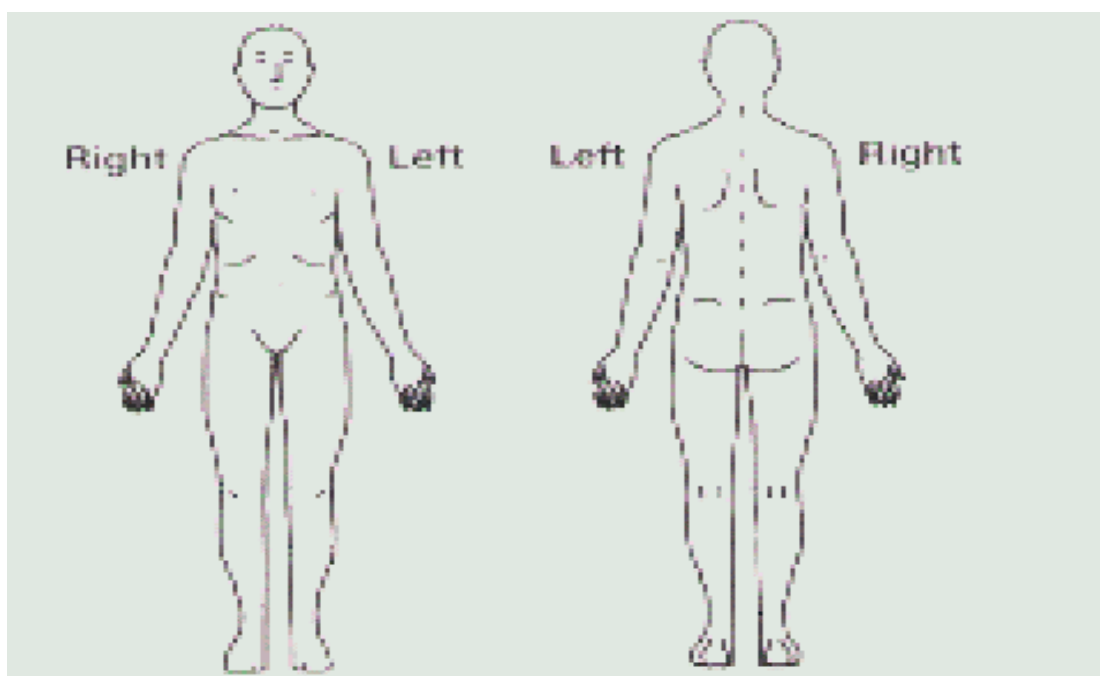
x x x ปวดจี๊ด ๆ เหมือนถูกเข็มจิ้ม

///// ปวดเสบ บริเวณที่ผิวหนังคล้ายถูกยาหม่องหรือพริกขี้หนู

--- ปวดเมื่อย ตื้อ ๆ ลึก ๆ

* * * * ชา

+ + + + อื่น ๆ ระบุ.....

รวมมีความปวดทั้งหมด = ตำแหน่ง

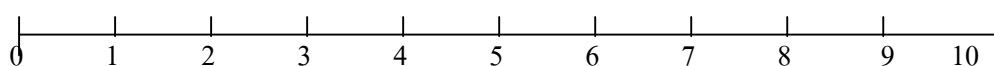
กรุณาอธิบายเพิ่มเติมด้วยว่า ความปวดนั้นมีลักษณะอย่างไร

.....

3. ท่านมีความปวดแบบนี้มานานเท่าไร..... วัน.....เดือน.....ปี

คำถามข้อที่ 4-7 เป็นการประเมินระดับความปวด โปรดวงกลมล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด เพียงหมายเลขเดียว

4. กรุณาวางกลมล้อมรอบหมายเลขที่บอกถึงความปวดของท่านที่**มากที่สุด**ที่ท่านมีในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา

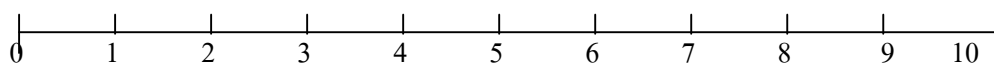
ไม่มี

ความปวดเลย

ปวด

มากที่สุด

5. กรุณาวางกลมล้อมรอบหมายเลขที่บอกถึงความปวดของท่านที่**น้อยที่สุด**ที่ท่านมีในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา

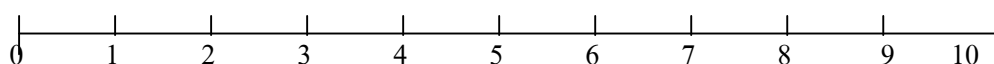
ไม่มี

ความปวดเลย

ปวด

มากที่สุด

6. กรุณาวางกลมล้อมรอบหมายเลขที่บอกถึงความปวดของท่าน**โดยเฉลี่ย**ที่ท่านมีในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา

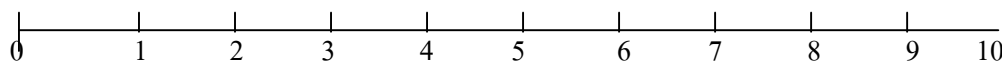
ไม่มี

ความปวดเลย

ปวด

มากที่สุด

7. กรุณาวางกลมล้อมรอบหมายเลขที่บอกถึงความปวดของท่าน**ในขณะนี้**

ไม่มี

ความปวดเลย

ปวด

มากที่สุด

8. ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา การรักษาที่ผ่านมา การรักษาหรือยาแก้ปวดที่ท่านได้รับสามารถลดหรือบรรเทาความปวดได้มากน้อยเพียงใด กรุณาวางกลมล้อมรอบหมายเลขที่แสดงถึงเปอร์เซ็นต์ความปวดของท่านที่ลดลงหรือได้รับการบรรเทา

0 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%
 ไม่ลดเลย หาย
 หหมด

คำถามข้อ 9: 9.1-9.7 เป็นการประเมินว่าความปวดมผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่านในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร โปรดวงกลมล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด เพียงหมายเลขเดียว

9. ในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา ความปวดของท่านมีผลกระทบอย่างไรในสิ่งต่อไปนี้

9.1 กิจกรรมทั่วไป (กิจวัตรประจำวัน เช่น อาบน้ำ แปรงฟัน ปรุงอาหาร เป็นต้น)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 ไม่มี กระทบ
 ผลกระทบเลข มากที่สุด

9.2 อารมณ์

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 ไม่มี กระทบ
 ผลกระทบเลข มากที่สุด

9.3 ความสามารถในการเดิน

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 ไม่มี กระทบ
 ผลกระทบเลข มากที่สุด

9.4 การทำงานปกติทั้งในบ้าน

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 ไม่มี กระทบ
 ผลกระทบเลข มากที่สุด

9.5 ความสัมพันธ์ หรือสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ไม่มี									กระทบ	
ผลกระทบเลย										มากที่สุด

9.6 การนอนหลับ

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ไม่มีผลกระทบเลย								กระทบมากที่สุด		

9.7 ความสนุกสนานรื่นรมย์

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ไม่มี									กระทบ	
ผลกระทบเลย										มากที่สุด

9.8 ความสามารถในการคิด การตัดสินใจ

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ไม่มี									กระทบ	
ผลกระทบเลย										มากที่สุด

9.9 ความรู้สึกมีคุณค่า หรือศักดิ์ศรีในตน (รู้สึกอย่างไรที่ต้องแสดงความปวด, ขอยาแก้ปวด)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ไม่มี									กระทบ	
ผลกระทบเลย										มากที่สุด

10. เมื่อเกิดความปวด ท่านรู้สึกอย่างไร ระบุ.....

11. อาการแสดงออกเมื่อท่านเกิดความปวด.....

12. ทำทางหรือกิจกรรมที่สัมพันธ์กับอาการปวด

12.1 ทำทางหรือกิจกรรมแบบใดที่ทำให้ท่านปวดเพิ่มขึ้น.....

12.2 ทำทางหรือกิจกรรมแบบใดที่ทำให้ท่านปวดน้อยลง.....

ข้อ	เมื่อมีความปวดทรมานได้ปฏิบัติสิ่งเหล่านี้	ระดับการปฏิบัติ				ระดับความปวดก่อนการใช้การ จัดการความปวด			
		ไม่ ปฏิบัติ 0	น้อย 1	ปาน กลาง 2	มาก 3	น้อย 1-4	ปาน กลาง 5-6	มาก 7-9	มาก ที่สุด 10
7.	การผ่อนคลาย								
8.	การทำสมาธิ								
9.	การใช้จินตนาการ								
10.	การบริหารวิธีโยคะ								
11.	การใช้ดนตรี								
12.	การจัด คัด ดึง กระจก								
13.	การฝังเข็ม								
14.	การบริหารกาย - จิต (หายใจเข้า ออกร่วมกับการเคลื่อนไหว)								
15.	การบริหารกล้ามเนื้อ (หลัง เข่า คอ)								
16.	การยืดกล้ามเนื้อและเอ็น (ดึงหลัง)								
17.	การเคลื่อนไหวข้อต่อ								
18.	การใช้ความร้อนลึก (อุลตราซาวด์)								
19.	การออกกำลังกาย (ไท้เก๊ก ชี่กง โนรา แอโรบิก เดิน วิ่ง)								
20.	ใช้อุปกรณ์เสริม (ประคองหลัง เข่า)								
21.	การนอนพัก นั่งพัก								
22.	อื่น ๆ.....								

23. ประสบการณ์การจัดการความปวดที่ใช้มากที่สุดคือ.....

เหตุผลเพราะ.....

ผลที่ได้รับ.....

ปัญหา/อุปสรรค.....
 .....

ส่วนที่ 4 แบบประเมินปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคในการจัดการความปวดด้วยตนเองในผู้ป่วยที่มีความปวดเรื้อรังในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่ไม่ใช่มะเร็ง

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบประเมินปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคที่มีผลต่อการเลือกวิธีการจัดการความปวด โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับเป็นจริงของท่าน

ท่านมีการจัดการความปวดโดยวิธีในข้อใดบ้าง ด้วยเหตุผลใด ให้เลือกตอบในส่วน
 ของปัจจัยส่งเสริม และปัจจุบันถ้าท่านเลิกใช้วิธีเหล่านั้นแล้ว เพราะเหตุผลใด ให้เลือกตอบใน
 ส่วนของอุปสรรค โดยในส่วนของเหตุผลในแต่ละวิธี ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

	20. อื่น ๆ ระบุ								
	19. เพื่อนแนะนำ								
	18. เป็นที่นิยม								
	17. มีฐานะดี								
	16. แห่หลงให้บริการอยู่ใกล้								
	15. ครอบครัวยุติธรรม								
	14. มีความชำนาญในการลดปวดวิธีนี้								
	13. ได้รับความรู้จากสื่อ ต่าง ๆ ว่าวิธีนี้มีประโยชน์								
	12. ได้รับความรู้หรือข้อมูลจากแหล่งบริการสุขภาพ								
	11. การเดินทางไปรับบริการสะดวก								
	10. มีแหล่งให้บริการนี้ในชุมชน								
	9. สามารถบอกคำปรึกษาได้								
	8. ค่าใช้จ่ายน้อย								
	7. ปฏิบัติได้ง่าย								
	6. สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง								
	5. เคยใช้วิธีนี้แล้ว ประสบความสำเร็จ								
	4. เชื่อว่าวิธีนี้สามารถลดปวดได้								
	3.ปลอดภัยและผลข้างเคียงน้อย								
	2. เป็นวิธีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมานาน								
	1. เหมาะสมกับวัย								
ปัจจัยส่งเสริมในการจัดการความปวด ที่ใช้ในปัจจุบัน	ปัจจัยส่งเสริมในการจัดการความปวด								
	1. การใช้ยาสมุนไพร								
	2. การใช้ยาต้านการอักเสบ, ยาลดปวด								
	3. การประคบความร้อน								
	4. การประคบความเย็น								
	5. การบีบ, นวด								
	6. การสัมผัสรักษา								
	7. การเบี่ยงเบนความสนใจ								
	8. การผ่อนคลาย								
	9. การนั่งสมาธิ								
10. การใช้จินตนาการ									

**วิธีการจัดการความปวด
ที่ใช้ในปัจจุบัน**

ตาราง ค 1

แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามข้อมูลการเจ็บป่วยและการรักษา (N=100)

ข้อมูลการเจ็บป่วยและการรักษา	ร้อยละ
การวินิจฉัยโรค	
หมอนรองกระดูกกดทับเส้นประสาท (HNP)	27
โรคข้อเสื่อม (OA)	17
โรคปวดหลังส่วนล่างจากภาวะใช้งานเกิน (LBP)	16
กลุ่มอาการปวดกล้ามเนื้อและพังผืดตึงรั้ง (MPS)	15
กระดูกสันหลังเสื่อม (spondylosis)	12
โรคเอ็นอักเสบเรื้อรัง (chronic Tendinitis)	4
ปวดไหล่ (shoulder pain)	2
โรคกระดูกพรุน (osteoporosis)	2
โรคกระดูกสันหลังส่วนเอวเคลื่อน (spondylolithesis)	2
โรคเกาต์ (gout)	1
ช่องกระดูกสันหลังส่วนเอวตีบแคบ (L-stenosis)	1
โรครุมตอยด์	1
ประวัติการรักษาที่ได้รับ	
การผ่าตัด	10
เอาหมอนรองกระดูกสันหลังออก	6
ใส่ข้อเทียม	2
เชื่อมข้อเข้า	1
เย็บซ่อมเอ็น	1
รักษาโดยไม่ผ่าตัด (ใช้ยาและไม่ใช้ยา)	90
การใช้ยา	15
การไม่ใช้ยา	55
การใช้ทั้ง 2 วิธี	20

ตาราง ค 2

แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและพิสัยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่มีความปวด บริเวณที่มีความปวด และจำนวนตำแหน่งที่มีความปวด (N= 100)

ลักษณะเฉพาะของความปวด	ร้อยละ
ระยะเวลาที่มีความปวด (ปี) ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 4.7^*$, $Range = 0.5 - 30$)	
> 6 เดือนไม่เกิน 12 เดือน	22
1-10 ปี	68
เกิน 10 ปี	10
บริเวณปวดที่พบบ่อย	
หลังส่วนล่าง	21
ข้อเข่า	13
สะโพก	19
สะเอว	17
ไหล่	15
คอ	9
หลังส่วนบน	4
ข้อสะโพก	1
ข้อมือ	1
จำนวนตำแหน่งที่มีความปวดมาก	
1 ตำแหน่ง	31
มากกว่า 1 ตำแหน่ง	69

หมายเหตุ * ตัวเลขที่ใช้ในการคำนวณใช้ฐานคิดเป็นปี

ตาราง ก3

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนผลกระทบของความปวดเรื้อรังในระบบกระดูก
และกล้ามเนื้อที่มีต่อมิติต่างๆ ของร่างกาย

ระดับผลกระทบของมิติต่าง ๆ จากความปวดเรื้อรัง	ร้อยละ
มิติทางด้านพฤติกรรม	
ผลกระทบเล็กน้อย	39
ผลกระทบปานกลาง	36
ผลกระทบมาก	25
มิติทางด้านอารมณ์	
ไม่มีผลกระทบ	4
ผลกระทบเล็กน้อย	48
ผลกระทบปานกลาง	24
ผลกระทบมาก	24
มิติทางด้านความคิด	
ไม่มีผลกระทบ	17
ผลกระทบเล็กน้อย	59
ผลกระทบปานกลาง	22
ผลกระทบมาก	2
มิติทางด้านสังคมวัฒนธรรม	
ไม่มีผลกระทบ	22
ผลกระทบเล็กน้อย	59
ผลกระทบปานกลาง	13
ผลกระทบมาก	6

ตาราง ก 4

จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความปวดเรื้อรังที่มีความผิดปกติในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ
 จำแนกตามการวินิจฉัยโรคและลักษณะของความปวด (N=100 คน)

ลักษณะของความปวด	LBP	OA	MPS	HNP	Spondylosis	RA	ร้อยละ*
ปวดลึกๆตื้อๆในกระดูก	X	X	X		X		35
ปวดเมื่อย	X	X	X		X	X	9
ปวดร้าวไปที่อื่น			X	X			3
ปวดแปล็บๆ เสียลงขา				X			9
ชา				X	X	X	14
ปวดหลายอย่างรวมกัน	X		X	X	X		14
ปวดตึงๆ หนักๆ	X		X		X	X	9
ปวดจี๊ดๆ		X					7

หมายเหตุ * ผู้ป่วย 1 ราย ตอบได้มากกว่า 1 ลักษณะของความปวด

x คือ ลักษณะของความปวด

ตาราง ก 5

จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความปวดเรื้อรังที่มีความผิดปกติในระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ
 จำแนกตามวิธีการจัดการความปวด (N = 100)

วิธีการจัดการความปวด	ร้อยละ	
	< 60 ปี	60 ปี ขึ้นไป
การนวด	30	46
สมาธิ	4	17
จินตนาการ	2	6
ดนตรี	19	5
ตัดติ่งกระดูก	3	21
เบนบานสังสัคคีสิทธิ์	6	12
รดน้ำมันต์	2	5
บริหารกล้ามเนื้อ	10	4

ภาคผนวก ง**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงลักษมี ชาญเวช
ภาควิชาวิสัญญีวิทยา
คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. นายแพทย์สุรินทร์ จุติดำรงพันธ์
ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. ดร.สุคดีรี หิรัญชุนหะ
ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์